

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 41.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum læst avsláttur í prisinum.

Leygardagin 8. oktober 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævsavonarstøðum og skrivstovu. Telf. 143.

12. árg.

Tingingarnar í München.

Vóru tað tveir „grátittlingar“, sum í München hittust við tveir teir stórstu „rov-fuglarnar“ í søguni?

Ellar var tað bara Chamberlain, sum spældi „komediuspæl“ og fekk Daladier lokkaðan frá Citys peningavaldsins arva-figgjinda - Ruslandi?

Í dag er allur hin demokratiski heimurin eftir seg aftaná Münchenfundin eins og drankarin aftaná eina deliriumsnaft hann kennir seg sorlaðan, og alt liggur í vónloysi fyri honum. Einastu ráðini eru at taka sær eina kenning aftur, heldur hann — og hann so ger, og lívið skreiðir niður á bakka, skjótari og skjótari í hvørjum.

Og hin demokratiski heimurin hevur eisini tíkið sær kenningina, so tað munar: úr øllum hornum rópast sum frá sinnissjúkum:

- Dubbið tykkum, stoyplið kanónur, gerið gass, alið rúgvur av pest- og øðrum djælvabacillum!

Ræðsluslugin liggja nú tey fólkastýrdu londini, aftaná tað ræðuliga, ið hendi á Münchenfundinum millum teir fyra „stóru“.

Tú hevur sviðið fólkaræðið, humanismuna, menniskjaligheitina! Tú hevur selt hesar mannættarinnar dýrastu gripir til harðræðisveldið, diktaturið, við at geva tí so langt boð inn í framtíðina, at tað hevur fingið høvi til at renna fólkastýrið um koll, niður í avgrundina! Soleiðis rópar hin demokratiska verðin í dag til Chamberlain og Daladier.

So hjartaskerandi tragiskt ella so láttligt — alt eftir sum ein nú er hýrdur — tað kemst einum:

Hin demokratiska verðin, ikki bara ein og tveir, men øll í øllum teim fólkastýrdu londunum, fagnaðu vanskepnulímanum, tí hervuligu lotu, tá ið Chamberlain og Daladier, „grátittlingarnir“, avreiddu hin unga livstreysta demokratiska statin, Tjekkosllovakíið, og saman við tí demokratið og mannafrælsið, seldu tað til Mussolini og Hitler, „rovfuglarnar“ miklu, ið hava selt ræðslu, helagist á hvørt mannskykt á foldum.

Men tað mest tragiska er tað, um tað er sattu, at Chamberlain er eingin „grátittlingur“ í „rov-fuglanna“ klóm, men orinda-sveinur kapitalistsins. Ein orinda-sveinur, sum ber av øllum, ið heimurin hevur fostrað. Ein

Chamberlain,
enski forsætisráðharrin.

orindasveinur, sum við tilfukum skoðispeglaraskynstri fekk spelt Mussolini Abessinia, Franco Spania, Hitler Eysturrikið og Tjekkosllovakíið í hendi, at tað ikki verður gjørt honum eftir, fekk gjørt alt hetta fyri at tæna City-peningaveldinum.

City ella peningavaldið, ið sum hin ræðuligasta kreftsjúkan hevur greinað sínar armar og drepanið tegrir kring allan heimin, hevur eina einastu interessu, og hon er: við hjartalaysari hond at týna og drepa alt á foldum, sum miðar og arbeiðir ímóti at stökka hitt internasjonala peningavaldið. — Kosta, hvat ið tað kosta vil: sálarfrælsið, tjóðarfrælsið, líka mikið. Alt má rúka, bara tað tæni og fremur tað eina:

At tryggja peningaherrum

teirra blóðsúgvandi harraveldi í verðini.

Rusland við sínari kommunismu, ið hevur kollvelting av tí internasjonala peningaveldinum sum fyrsta virkismál, er hovuðsfiggindi! sigur City — hin internasjonali stórkapitalurin, hvørs harrar, annaðhvørt teir eru týskir, enskir, franskir, spanskir o. s. fr. hava felags-interessur í øllum londum.

Og menn vilja vera við, at tað vóru hesar felagsinteressurnar sum skulu hava fingið stórkapitalistsins hovuðsumboðsmann, at gjørt avtalar við diktatorarnar Mussolini og Hitler um í felags-skapi at knasa Rusland og alt, sum gongur í kommunistiska ætt. Prísurin fyri hetta samarbeiði var,

at Mussolini skuldi fáa Abessinia og endurreisingalán í Onglandi,

at Onglands kapitalistar skuldu fáa loyvi í friði at hava óskert peningavaldi í tí stóra britiska imperiinum.

at Týskland fyrst ið hvussu var skuldi lata kolonipolitikkin falla afturfyri at fáa loyvi til at eta seg eystur eftir móti Ruslandi og inn í Miðeuropa, taka Eysturrikið, knasa Tjekkosllovakíið, annaðhvørt taka Ungarn, Rumeniu og alt lendið líka móti Turkínum ella fáa peningaligan háls- og handarætt yvir hesum smástatunum. Kolonispurningurin kundi so móguliga loysast við kríggi móti Hálandi, Belgíu og Portugál, sum Týskland skuldi sleppa at vera ein-samalt um at basa.

Hesin politikkur skuldi útinnast við teirri ræðuligastu kynismu, sum heimurin hevur vitað um:

Annar parturin, Mussolini—Hitler, skuldi sláa á krígstrummuna, meðan hin parturin, Chamberlain, undir skyni av at vera verjari demokratistsins skuldi spæla rolluna sum tann aðal-borni statsmaðurin, ið elskaði friðin so høgt, at hann heldur so við og við mátti avreiða teir smáu demokratisku statinar, enn at koma verðini út í kríggshelvítið.

Hetta hevur borið sera væl í lag.

Meistarliga fekk Chamberlain oyðilagt ikki-uppleggingararbeiðið, sett Eden frá og givið Franco-Spaníu ótarnaða hjálpa frá Hitler og Mussolini, meðan Stjórnamspania varð sviðið av ótta- og friðarløtum Chamberlains.

Meistarliga bar hann tað so í band, at demokratið einki gjordi fyri at hjálpa Eysturriki — ið

REVOLUSJÓN Í KLAKKSVÍK

Sum stórtíðindi frættist, at Jóannes bóndi Patursson við soni hevur verið í Nolsoy fyrri at fáa sær manning til at fara til Klakksvíkar fyrri at taka lógverjararnar á hondum, sum teir hættu sær at lata útskifting av træðum fara fram, soleiðis sum av yvirlandvesinskommisjónini avgjört.

Eisini frættist, at Liggjas bóndi Húsgarð hevur verið í Leirvík, gítligt í somu ørindum.

Skulu um 40 menn vera frammøttir í Klakksvík. Oddamenninir í hesari fylking vóru Jóannes bóndi og Páll bóndi í Kirkjubø, Liggjas bóndi í Gøtu og Hanus bóndi Biskupsstøð í Klakksvík.

Í fyrstu atløgu veik sýslumaðurin. Men seinri tók hann arbeiðið upp — tá viku teir 40, dovnaðu í kongunum.

Hitler hevur gjørt til eitt helvíti fyri allar demokratrar.

Meistarliga dugdi hann at spæla rolluna sum 100 procents hugaði demokraturn, ið einki heldur vildi enn at koma Abessiniu og Tjekkosllovakínum til hjálpar, ja hann aftraði seg enná ikki við at demonstrera sín góða vilja til at hjálpa við at manna kríggsslotan bæði móti Mussolini í Abessiniakrígnum og móti Hitler-Týsklandi í tí tjekkosllovakiska spurninginum. Men tað vóru bara lótir — tá ið tað kom til stykki, gav hann

eftir yvir fyri Mussolini (avtalað), og viðvíkjandi tjekkosllovakisku — týsku trætni fekk hann í síðstu lotu lokkað Daladier til München — burtur frá russiskari ávirkan og avtalu við Rusland — lokkað hann undir persi av kríggsvanda at avreiða tann stat, sum Frakland sum eingin annar hevði verið við til at skapa sum ein verjugarð móti tí kríggssóða Týsklandi.

Um henda áskodanin er bein, ella um Chamberlain og Daladier hava verið „grátittlingar“ í rovfuglklóm, er ikki lætt at siga.

Men eitt er vist: rustningskapitalurin hevur ongatið sum nú haft grundir til at gniggja sær í lógvarnar, og hin internationala peningamaktin hevur onga tíð verið so trygg sum nú.

Á Føroya lögtingi 1938.

Tingið varð sett 4. oktober.

4. og 5. oktober.

Fyrsti dagurin fór fram við formanns- og næstformannsvali og vali av skrivarum.

Formaðurin varð Johan Poulsen, sambandsmaður.

Undir formannsvalinum kom fram eitt stuttligt intermesso.

Sambands-, sjálfstýris- og vinnuflokkurin komu í „táttarnar“ um formannin.

Sambandið gjordi krav uppá formannin, tí sambandið var stórsti flokkurin.

Nei, helt Mitens, sjálfstýris-flokkurin var líka stórur. Teir áttu Patursson og flestu veljara-atkvøður í Føroyum.

Samuelson

visti á, at Jóannes hevði meldað seg í vinnuflokkin. Men hesin flokkur var tað sama sum sjálfstýrið. Hann vildi ikki blanda seg í, hvør ið átti Patursson. Hann var góður at eiga, tí tað var heystardagur.

Mitens

varð við at halda uppá Jóannes, sum hann segði, ikki hevði meldað seg frá hjá honum.

Holm-Jacobsen helt,

at tað var bóndin, ið var sjálfstýrismaður. Hinir 7 vóru